

ETH DIARI

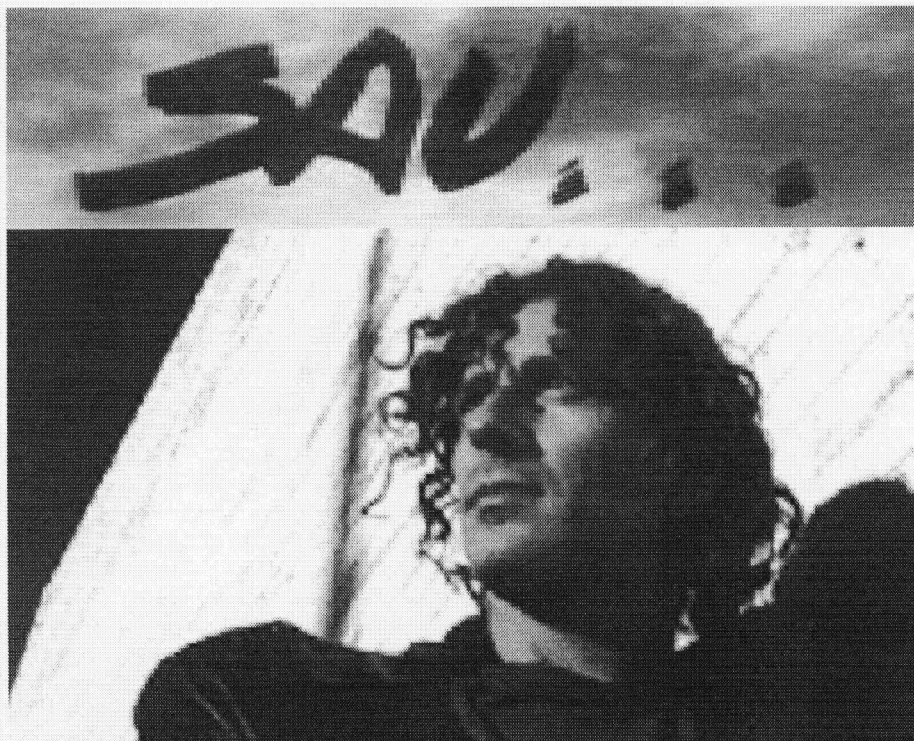
Numerò 33
Dimenge 14 de hereuèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

MÒR ETH CANTANT DE SAU, CARLES SABATER

Eth cantant deth grop de ròck catalan Sau, Carles Sabater, moric ena maitiada de delàger en espitau de Vilafranca, a on ingressèc d'urgéncia dempús de patir un esvaniment quan hège un concèrt en aguesta vila, segontes confirmèren hònts der Ajuntament de Vilafranca. Eth cantant e actor ingressèc entàs dues dera maitiada en espitau dempús d'auer patit ua arturada càrdiorespiratòria.

Carles Sabater ingressèc en centre dempús de patir un esvaniment en acabar era sua actuacion, tàs 1.45 ores, en Casau de Vilafranca, eth lòc trigat peth grop de ròck entà iniciar era sua detzau gira.

QUI ÈRE CARLES SABATER?

Carles Sabater ère era mieitat de Sau, un grop tamb fòrça projèctes concrèts. Ara auien ua gira de mès de 30 concèrts per toti es Païsi Catalans e era preparacion d'un nau disc entath pròplèu mes de seteme.

E ara era istòria deth ròck en catalan que s'escrirà tamb ua auta 'S'. Sopa de Cabra, Sangtraït e Sau sigueren uns des responsables mès dirèctes qu'ara fin eth ròck catalan siguesse respectat. Era quatau 'S' d'aguesta lista serà era de Sabater. Tamb Carles s'endonvie eth moviment de *fans* en catalan. Carles ère era veu mès tanben era façada polida de Sau. Òme de peu frisat e eternament umit, d'enguarda charmanta capable d'encantar a fòrça joenes.

OPINIONS, ÇÒ QU'AN DIT D'ETH:

"Sap plan degrèu pèrder ua persona en plies capacitats com Carles",

Jordi Pujol,
President dera Generalitat.

"Era mòrt de Carles a acabat tamb ua carrèra prometedora",

Vicenç Villatoro,
director generau de Promocion
Culturau dera Generalitat.

"Nosati assaièrem ager ath maitin tamb eth (diuendres) perque auïem d'enregistrar eth darrèr capítol de television e auie de hèr *Pirates* tamb nosati. Toti es dera companhia èm des.hèits. Carles ère plan mès qu'un cantant",

Anna Rosa Sisquella, productora
de Dagoll Dagom.

"Auem perdut un punt de referéncia dera musica catalana actuau",

Pemi Fortuny, cantaire de Lax'n Busto.

"Se i a ua causa que jamès non se poderà discutir ei que Sau, encara que passen fòrça ans, an estat decisius",
Lluís Gavaldà, cantant d'Els Pets.
"Ère un *tio* responsable e perfeccionista",

Gerard Quintana, de Sopa de Cabra.

"Non sonque coma professionau, se non tanben coma persona ère plan generós",

Manel Barceló, companh sòn en *Pirates*.

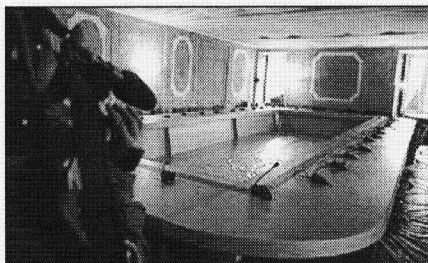
"Ua legenda",
Albert Puig, critic musicau.

ERA DELEGACION ALBANESA-KOSOVARA MANTEN ERA SUA EXIGÉNCIA D'AUTODETERMINACION ENTÀ KOSÒVO

Era delegacion albanesa-kosovara, qu'a conuerses de patz sus Kosòvo en Rambouillet (a uns 50 quilomètres de París) manten era sua exigéncia de qu'un possible acòrd garante un referendum d'autodeterminacion ath cap d'un periòde de tres ans, segontes qu'indiquèc ager Xhemal Mustafa, portavotz deth lidèr kosovar moderat Ibrahim Rugova. "Eth procès de solucion dera qüestion de Kosòvo a començat d'ua faïçon seriosa tamb era conferéncia de Rambouillet e non poderà acabar se Kosòvo non se convertís en liure e independent", declarèc Mustafa en ua conferéncia de premsa. Eth portavotz expausèc es tres condicions imposades pera delegacion albanesa entàs negociaires.

Ibrakin Rugova,
President de Kosòvo

Taula conjunta de negociacions de Rambouillet encara non utilitzada.

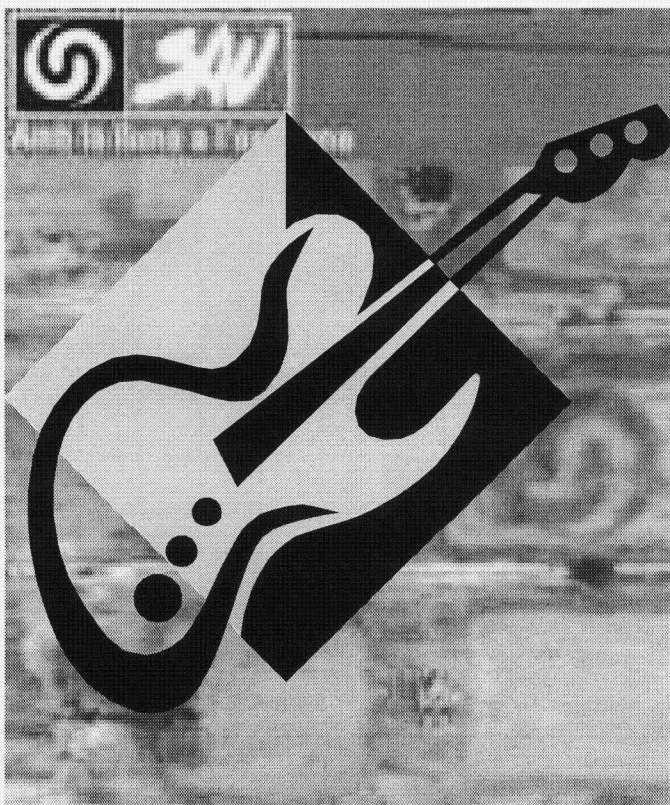
"Era delegacion albanesa persute en ua solucion provisionau de tres ans que s'acceptarà unicament s'er estatus de Kosòvo garantís era aplicacion d'aguest acòrd", precisèc Mustafa en Pristina. Un Kosòvo independent serie era "unica solucion politica perdurable" e permetrie "estabilisar era region deth sud-èst d'Europa". Ath delà d'açò, eth portavotz acusèc "era policia secreta sèrbia" d'èster ena origina des mòrts de nombroses persones, es còssi des quaus se descurbiren darrèrament en Kosòvo.

PUJALS DESTAQUE ETH TRABALH DE "RECUPERACION DER US SOCIAU" DETH CATALAN ENTERPRENUT PER CARLES SABATER

Eth conselhèr de Cultura dera Generalitat, Joan Maria Pujals, destaquèc en un comunicat eth prètzhèt de "recuperacion der us sociau" deth catalan qu'enterprenec er actor e cantant de Sau, Carles Sabater, mòrt era darrèra maitiada.

Pujals destaquèc que "gràcies ath trabalh e sensibilitat de persones com Carles Sabater e grops com Sau, era cultura e era lengua catalanes an connectat tamb publics e sectors sociaus plan amplis e diuersi".

Eth conselhèr deplorèc era mòrt de Sabater e indiquèc que se "tronque ua carrèra professionau dubèrta entà granes expectatiues de futur e qu'auie dat fruts en ambits com era musica, eth teatre e darrèrament era television".

ENTÀ AMPLIAR ETH NÒSTE EQUIP DE CORRECTORS-REVIRADORS D'ARANÉS

telefon 973 64 1772 (tardes)

PARLAMENT DETH
PRESIDENT DERA
COMUNITAT MONTANA VAL
MAIRA E PROMOTOR DETH
PROJÈCTE
ESPACI OCCITAN,
senhor Marian Allocco.

possible camin d'amassada en un espaci regionau que se pòt dider 'nau', en tèsta as espacis nacionaus qu'an caracterisat era istòria europèa des darrèrs sègles. Er Espaci Occitano-Catalan a ua coèrència istorica, culturau, economica e geografica que non se poderà pas desliurar d'anar entà ua naua organisacion administratiua e d'iniciatiua politica.

D'andús costats dera region, dues petites comunautats periferiques taus com era Val d'Aran e era Val Maira, propòsen un metòde de trabalh e presenten un projècte entad aqueri que volguen èster vertadèrament en Euròpa.

Qu'era Comunitat finàncie un projècte, com er Espaci Occitan de Dronièr, que vage entad aguesta direccion ei simbolic e indicatiu.

Era signatura d'aguest acòrd garde tath futur tanben d'ua auta manèra: se boleguen e se revèlen es 'Tèrres Nautes', es lòcs a on era memòria istorica recenta i ve desolacion, deishadesa, praubetat economica e vida de durs sacrificis.

Plan! Es Autes Tèrres d'Euròpa, des Pirenèus entàs Aups, tath Massís Centrau, tàs *valades*

Eth hèt d'èster aciu aué qu'ei era reslta de dus ans de trabalh sus es contenguts der acòrd. Eth moment dera signatura ei, normaument, ua causa pragmatica, mès en aguest cas, èster aciu en Estrasborg, sedença des institucions europèes, entà signar aguest acòrd qu'ei un hèt substanciau: un signe prigond qu'eth projècte en quau trabalham a un valor europèu e garde tath futur dera Union.

Guarde tath futur, tant perque daurís un enquiàa d'èster aciu aué qu'ei era reslta de dus ans de trabalh sus es contenguts der acòrd. Eth moment dera signatura ei, normaument, ua causa pragmatica, mès en aguest cas, èster aciu en Estrasborg, sedença des institucions europèes, entà signar aguest acòrd qu'ei un hèt substanciau: un signe prigond qu'eth projècte en quau trabalham a un valor europèu e garde tath futur dera Union.

Guarde tath futur, tant perque daurís un enquiàa d'èster aciu aué qu'ei era reslta de dus ans de trabalh sus es contenguts der acòrd. Eth moment dera signatura ei, normaument, ua causa pragmatica, mès en aguest cas, èster aciu en Estrasborg, sedença des institucions europèes, entà signar aguest acòrd qu'ei un hèt substanciau: un signe prigond qu'eth projècte en quau trabalham a un valor europèu e garde tath futur dera Union.

Guarde tath futur, tant perque daurís un enquiàa d'èster aciu aué qu'ei era reslta de dus ans de trabalh sus es contenguts der acòrd. Eth moment dera signatura ei, normaument, ua causa pragmatica, mès en aguest cas, èster aciu en Estrasborg, sedença des institucions europèes, entà signar aguest acòrd qu'ei un hèt substanciau: un signe prigond qu'eth projècte en quau trabalham a un valor europèu e garde tath futur dera Union.

d'Eslovènia e de Carància, son un gran recors entara Euròpa que ven, un espaci a on era capacitat de projeccion, era iniciativa politica e era empresa economica dera classe dirigenta des pròpleus ans calerà que s'esfòrce entà descurbir e produir naues riquesses pòstmodèrnes e pòstindustrials, tot açò entà indicar enquia on volem arribar.

En çò que tòque ara substància der acòrd: qu'ei lèu dit! Volem assolidar es projèctes actuaus e futurs e construir ua organisacion entà qu'en 2000 ajam sus era taula es projèctes de besonh e es agropaments de trabalh ja formats enes diuèrsi nivèus: der academic, a on apertienien era economia e es recorsi, enquiath culturau e identitari.

Com ues transparències que se pòden mèter ua dessús der auta, entà qu'era juxtaposicion dongue un quadre generau, eth contèxte darà un sentit unic ath conjunt. Tamb açò serà possible de bilançar es diferències de velocitat e es desfasaments temporaus entre es diuèrsi nivèus sense qu'eth sentit conjunt ne resulte afectat.

Ei de besonh qu'es administradors e es politics hèsquen eth trabalh de direccion sense pèrder pas de vista eth sentit de juxtaposicion des diferents plans deth projècte e en hèr atencion ara coèrència deth contèxte.

Laguens dera setmana universitària occitano-catalana, deth 19 ath 23 de junhsèga que ven, qu'auem d'organisar entre era Val Maira e era Val d'Aran e a on auram tota era sciéncia tamb era participacion des Universitats, mès a on i seràn presentes tanben musica, teatre e dances.

Çò que semblarie sonque ua amassada entre identitat e cultura, devierà ua realitat entre era gent, en tot hèr còrsi d'occitan, balhades tradicionaus, a on se propòse ròck identitari ath dera filologia romanica e geografia economica.

D'andús costats der espaci occitan qu'arribe, donques, un messatge entà tot er airau: cau projectar, realisar e produir entà que s'auente ath madeish temps era identitat culturau, era capacitat economica e era integracion sòciopolitica. Açò ei eth trabalh entàs ans futurs!

EDITORIAU

ES BASTRUSSEIES INFORMATIUES DETH CONSELH.

Eth senhor Casasayas, cap de gabinet deth sindic d'Aran -e que cònte que lo nomen-tam cap de gabinet e pas cap de protocòu coma ditz que li didem, e qu'eth ditz qu'a un cargue superior, donques aciu qu'ei dejà dit- ditz que tostemp semble qu'èm enfadats, qu'es nòstes editoriaus son bastrusses, que non tracten jamès un solet tèma senon qu'ac tocam tot e qu'es causes s'an de conèisher; ei a dider, que non li agrade çò qu'escriuem.

A despart qu'eth darrèr còp que parlèrem tamb eth senhor Casasayas, mos amaguèc, tamb premeditacion e traïdoria, eth viatge deth sindic entà Estrasborg, a nosati aguest senhor mos què simpatic. Fòrça viatges mos inspire tendressa, sustot quan enes recepcions hè eth trabalh de crambèn en tot mestrar copes, o non balhant jamès cap de dossièr informatiu tara premsa, e quan li demanes encara se suspren pera actitud de shordant que represente hè-li aguesta demana; o tanben mescle era sua condicion de venedor de samarretes tamb era d'aer un cargue en Conselh, o i mescle era representacion dera delegacion dera Cambra de Comèrç qu'eth amie. Sincerament, aguest senhor

mos ei simpatic, perque ei impossible hèc petjor. E en aguesta casa, coma qu'èm uns romantics, mos solidarisam lèu tostemp tamb es causes perdudes e tamb eth 'lit lèg' dera istòria.

Tot açò ei pr'amor -e cau didè-li ath senhor Casasayas que non mo'n desviram bric deth hui conductor dera editoriau- der episòdi qu'a passat tamb era premsa deth país en repòrt tamb eth viatge deth sindic entà Estrasborg, perque ei er exemple de, com auent ua bona jogada politica, aguesta se pòt espatlar pr'amor des tics de mala politica informatiua qu'an respècte era premsa. E ei que quauquarrès en Conselh non enten eth papèr qu'eth periodista a en ua societat democratica. Qui ei qui tracte tamb era premsa deth Conselh estant?

Enquia ara creiguèm qu'ère eth cap de gabinet. Ara apareish ua senhora de Barcelona -e des de Barcelona- tamb un gabinet de comunicacion, e en relacion ara anada deth sindic tà Estrasborg mos apareish eth coordinador de torisme.

Eth nud deth problèma ei plan simple: eth sindic non informe de çò que hè, senon que dempús de hèc te hè arribar, a viatges, un comunicat de

premsa. Mès ath delà, soent tringue aguesta autòrma en tot passar informacion ara premsa pera quau eth sindic a ua especiau predileccion, qu'ei era regionau lheidatana e pas era nacionau aranesa. Evidentament, exceptadi es publireportatges -vestidi d'articles- que se hèn enes locaus deth Conselh.

Didé-mos as periodistes ara, qu'an hèt er acòrd deth sègle tamb es Valadas occitanes, quan tot s'a hèt a mieja lum, en tot amagar volgudament çò que s'anaue a hèr, as periodistes deth país, per tant ara opinion publica, ei com a minim paradoxau.

Mès dempús passadi uns dies, començam a creire que de bastrusseria informatiua se passe a manipulacion informatiua. Nosati ager, en un petit article començauem a mèter es claus d'aguesta manipulacion e ac acompanyauem deth document deth protocòu d'entesa entre eth Conselh e era Comunitat Montana Val Maira (Cau dider qu'aguest document l'artenherem en Itàlia escrit en provençau. Aguest diari non a rebut, incrediblament, cap de document des deth Conselh).

A on é era manipulacion? En hèt de volé-mos hèr creire que s'a signat un acòrd tamb es Valadas occitanes. Ei a dider, presentant'ac com un acòrd institucionau entre dues comunautats nacionaus, e açò non ei cap vertat. Prumèr, perque es Valadas occitanes non an ua institucion nacionau comuna e dusau, perque er acòrd s'a hèt tamb ua Comunitat Montana e en repòrt tamb un projècte nomen-tat Espaci Occitan. Ua comunitat montana ven a èster ua sòrta de conselh comarcau. Donques perqué non dider era vertat? Vestir era operacion tamb çò que non ei desnaturalise eth valor qu'a er acòrd. Perque deth nòste punt d'enguarda er acòrd ei bon sus eth papèr, mès ei ua apòsta que, ne de luenh, pòt asomir pas eth Conselh aué en dia.

Deth punt d'enguarda politic eth document explicite un **Espaci Occitano-Catalan**, qu'instaure ua

filosofia que se contraditz tamb ua politica aranesista. Per plan qu'eth senhor Josèp Loïs Sans, en tot hèr de propagandista des actuacions deth sindic, digue çò de contrari e cargue contra era Generalitat e es sòns acòrds dera **Euroregion**. Coma que deth Conselh gessen dera base qu'arrès non a era informacion, inclús deuam era evidéncia son capables de *maquillà-la* e passar olimpicament de çò qu'acaben de signar. Senhor Sans, torne ath document d'acòrd, perque explicitament e implicitament eth sindic signèc coma catalan, pas coma occitan ne com aranès. Consagrar eth nomen-tat **Espaci Occitano-Catalan** ei establir dues parts. O dilhèu es deth Piemont son es catalans? Mielhor qu'ac deisham estar, perque com diderien es mès cinics açò ei teoria!

Mès, e tornam ara practica, hè arribar qu'eth Conselh age de besonh anar entàs Valadas occitanes tà parlar, per exemple, de telematica, quan aciu en casa ne participe dera dinamica de constituir era Val d'Aran en zòna pilòt d'Internet de banda ampla per ràdio. Non cau ne parlar dera inexisténcia dera telematica en dia-a-dia deth Conselh. O ei qu'eth Conselh ja a corrèu electrònic e plana *web*? Ja ei ora qu'eth Conselh s'incorpore entath fòrum de reflexion e debat des naues tecnologies ena Val. Entre d'autes causes perque se traparàn tamb que, senon ei un miralhament, quinsevolha ajuda dera Union Europèa -peth principi de subsidiarietat- l'auràn de canalisar entara societat civiu que trebalhe en sector dera comunicacion e des naues tecnologies.

Per tant, gràcies peth trabalh ben hèt, mès s'ei possible senhor sindic, ara non daurisque ua naua hònt de conflictes e competéncia desleiau tamb eth sector privat, perque entre d'autes causes es politics ètz ath servici deth ciutadan, e pas ath revès.

ETH CROTZAT DETH DIMENGE

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

per Cisko

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

9. Unica relacion entre eth ciutadan e eth politic ena democràcia actaua. D'aquiu tad aciu: participi deth vèrbe gèsser. 10. Non ei que se 'chuten' tamb eroïna aguestes gojates, ei que son es coratjoses dera pellicula. Entà. 11. Dider eth 'sermon' eth cape-ran en tot ramonar. 12. Consonanta simpla. Ua auta ministra, dejà ex-tau com la nomen-tan es de CQC mès sense cama, pr'amor que se la trinquèc esquiant. Ua auta redona. Aguesta tanben.

Verticaus: 1. Hèges trebalh. 2. Era que cuede es oelhes. Vint-e-quate que n'a eth dia. 3. Campanha entara Insosmission en Exercit. Consonanta vibranta. Aparelh generador de fòrça que hè mòir ua maishina quina sigue. 4. Eth hilat per a on pòs navi-gar de casa estant. En centre de Ni-mes. 5. Ei tan NAUT que sonque li

Orisontaus: 1. Era ministra de Mieï... mès lèu de Pòg Ambient. En tot gèsser d'Internet. 2. Sobirana des umans, des abelhes e des hromigues. Estat d'aním que mos provòque de petiti era bruisha Marimonda, e de grani era declaracion d'Isenda. 3. Era 'caisha pèga', virabocada. Tanben de dre-ta a quèrra, ues autes caishes a on pòs votar, o a on mos i sauen es cendres dempús mòrti. 4. Era mèrca de bicicletes que lèu toti auem agut. De dre-ta a quèrra: ua Terèsa bracadà. Organizacion de Haures. 5. RARE e, ath dessús, tot capvirat. Uns AIREs capviradi peth tempèri. 6. Ua LIRA desvocalisada. Era casa des audèths. Era redona. Ua èssa. 7. Mès que gana, pr'amor que ja hè dies que non mingi. Afirmacion. Consonanta que pòt èster sorda o sonora. 8. Era alfa. Turques, tanben.

veiguem ua part. Era 17au letra der alfaber occitan. Era 9au, e era mès magra tanben. Organisa-cion de Trèinhèus que Non Obregen sense Suber-paga (coma passe aciu tostemp que nheue). 6. Conjoncion coordinatiua. De baish tà naut, e en plurau: malautia que provòque ua inflamacion des paumons, que se hollen com un pneumatic. 7. Mo-nina, gata, engatada. Arbe deth genre *quercus*, que pòt èster blanc o pubescent. 8. Remís, di-gues... Era 17au letra dera alfabet grèc. Non Sabi, no responi. Tuteja-te. 9. Ja les auem aciu es nau-sòs. Capensús: que remissen era existéncia de Diu, eres. 10. Tuberculs. An baishat dus lauegi, un peth barranc de Cal e un aute peth de Salider, a an deishat aguest vilatge un shinhau capvirat.

SOLUCION
DETH
CROZAT
DETH
DARRÈR
DIMENGE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		A	R	A	N	E	S	E	S	
2	A	R	E	G	E	L		N	O	N
3	U	R	P	E	S		A	G	L	A
4	S	E	U	R		A	N	O	E	L
5	T	N	B		O	C		L	I	
6	R		L	U	S	T	R	O	S	A
7	A	C	I		T	R	O	P		O
8	L	A	C		A	I	R	A	U	S
9	I		A	T	U	T		R	E	T
10	A	N	N	A		Z	S	E	U	
11	N	O	S	T	A		E		S	A
12	A	N		H	E	I	R	A		C